

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 lutego 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.85.2019.EK

Pani
Jolanta Dutkiewicz
Dyrektor
Zespołu Placówek Opiekuńczo
Wychowawczych
„Dziecięcy Dom”
Placówka
Opiekuńczo - Wychowawcza
typu specjalistyczno - terapeutycznego
Nr IV
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 16 – 18 grudnia 2019 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą” (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu, Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego Nr IV przy ulicy Parkowej 2/4 we Wrocławiu, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Domem” lub „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena przestrzegania przez Placówkę standardów opieki i wychowania, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półroczu 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 grudnia 2018 r. do dnia 16 grudnia 2019 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Jolanta Dutkiewicz odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których przyczyną było wybiórcze stosowanie przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości mogły wpłynąć na obniżenie standardów opieki i wychowania, jakie powinna wypełniać placówka opiekuńczo - wychowawcza.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Dyrektora Placówki, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe, wizji lokalnej Placówki oraz rozmów z wychowankami. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli pod nr 3/2019. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu”, należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dziecięcy Dom” Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu specjalistyczno – terapeutycznego Nr IV działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-IS.9423.35.2013 z dnia 3 września 2013 roku i zapewnia miejsca dla 14 wychowanków.

W dniu kontroli w ewidencji Placówki wpisanych było 14 dzieci, w tym 4 rodzeństwa (jedno czteroosobowe i trzy dwuosobowe). Na dzień kontroli dziesięciu wychowanków było w wieku poniżej 10 roku życia, a w dniu przyjęcia do Placówki wszystkie miały mniej niż 10 lat. Z wyjaśnień Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że umieszczając je w tego typu Placówce, na podstawie postanowienia sądu i skierowania wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, uwzględniono ich stan zdrowia, o którym mowa w art. 95 ust. 2 ustawy.

W okresie objętym kontrolą w Placówce w sumie przebywało 35 wychowanków, z tego na dzień kontroli przebywało 14. Odeszło 21 wychowanków: 3 do rodziny biologicznej, 4 do adopcji, 3 do rodzin zastępczych, 1 do Domu Pomocy Społecznej, 10 do innej placówki (ich umieszczenie w Placówce nastąpiło w trybie interwencyjnym, z przekroczeniem limitu miejsc).

(dowód: akta kontroli str. 21-22)

Placówka usytuowana jest w wielopiętrowym budynku, będącym siedzibą jednocześnie jeszcze trzech innych placówek opiekuńczo – wychowawczych. Każda zajmuje wyodrębnioną część budynku, stanowiącą oddzielne mieszkanie. Placówka Nr IV znajduje się na I piętrze. Wokół budynku jest obszerny, ogrodzony teren, z dużym placem zabaw wyposażonym w wiele sprzętów dla dzieci – huśtawki, zjeżdżalnie, piaskownice, „bujaki” na sprężynach, drewniane, piętrowe domki. Wejście na teren posesji jest monitorowane i pod nadzorem pracowników (furtka otwierana poprzez domofon).

W Placówce znajdują się:

- trzy pokoje:
 - jeden pięcioosobowy, zamieszkały przez czteroosobowe rodzeństwo;
 - jeden czteroosobowy dla chłopców, wyposażony dodatkowo w 1 kanapę,
 - jeden sześcioosobowy, zamieszkały przez dzieci najmłodsze. Dyrektor Placówki uzasadniając tę nieprawidłowość, wynikającą z przekroczenie zapisu § 18 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia, dotyczącego zapewnienia pokoi mieszkalnych nie większych niż 5 – osobowe wskazała: *„Takie rozmieszczenie dzieci w pokojach wynika z zapewnienia im optymalnego funkcjonowania w grupie ze względu na wiek, indywidualne możliwości i potrzeby dzieci, pozwalające na współdziałanie w grupie. Uwzględniono również rytm dnia i różne formy prowadzonych zajęć, a przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa dzieci młodszych i szkolnych”*.

Wszystkie pokoje były kolorowe, ozdobione obrazkami, ich wystrój odzwierciedlał zainteresowania dzieci. W pokojach były zabawki, książki, przedmioty należące do podopiecznych oraz dużo kolorowych pojemników na różne drobiazgi. Pokoje właściwie oświetlono i wyposażono w komplet mebli: łóżka, szafki, komody, półki, a w dwóch były także biurka.

- salon, tzw. część rekreacyjna – bawialnia - świetlica – wyposażona w dwie kanapy, stół z krzesłami, komody, regały z książkami, zabawkami, gramy, pomocami edukacyjno – dydaktycznymi i telewizor. Pomieszczenie w wystroju przytulne, ciepłe, zachęcające do wypoczynku.
- kuchnia urządzona i wyposażona w sprzęty kuchenne (kuchenkę, lodówkę, zlew, zmywarę, szafki kuchenne). Przygotowuje się w niej proste potrawy w ramach zajęć kulinarnych oraz odgrzewa obiady, które gotowane są w dużej, wspólnej dla całego Zespołu Placówek kuchni, znajdującej się w części piwnicznej.
- jadalnia - wyposażona w pięć różnej wysokości stolików, jest równocześnie miejscem odrabiania lekcji, nauki dla dzieci i zajęć tematycznych;

- 1 łazienka, były w niej: dwie toalety, wanna, prysznic, przewijak, 2 umywalki, wieszaki na ręczniki oraz półka, na której stały przybory do mycia zębów. Nisko zawieszona umywalki były dostosowane do potrzeb tylko najmłodszych dzieci – 4 – 5 latków, co stanowi nieprawidłowość, zważając przebywanie w Placówce również dzieci starszych. Na stanie łazienki był także parawan, którym można osłonić się podczas kąpieli w wannie. Odzież prana i suszona była w pralni, która znajduje się w części piwnicznej.
- hol z dużymi szafami na odzież codzienną dzieci oraz na pozostałe sezonowe ubrania, pościel, bieliznę, obuwie, itp.

W budynku na wysokim parterze zorganizowano część administracyjną Zespołu Placówek, z gabinetami: sekretarki, specjalisty ds. personalnych oraz dyrektora. Pomieszczenia pedagoga, psychologów, specjalisty pracy z rodziną, pielęgniarek oraz pozostałe administracyjne usytuowane zostały na wyższych kondygnacjach budynku.

Ponadto, w przyziemiu (część piwniczna) urządzono pokój odwiedzin, jeden z dwóch zorganizowanych w budynku.

Powyższe pozwala stwierdzić, że standardy bytowe zapewniane przez Placówkę są odpowiednie, zgodne z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, z zastrzeżeniem standardu ilości miejsc w jednym z pokoi mieszkalnych oraz niedostosowanego w pełni do wieku dzieci wyposażenia łazienki.

(dowód: akta kontroli str. 23-24)

W okresie objętym kontrolą liczba dzieci w Placówce okresowo przekraczała 14. Dokonano analizy grafików dyżurów dziennych i nocnych za miesiące: styczeń, maj, październik, listopad i grudzień 2019 r. W dwóch ostatnich miesiącach limit miejsc nie był przekroczony, wówczas w Placówce przebywało 14 lub mniej dzieci, w pozostałych trzech ich liczba wynosiła: w styczniu 15, w maju od 15 do 17, w październiku 10, 16 lub 17. Dzieci umieszczone ponad limit przyjęte były w trybie interwencyjnym i niezwłocznie przekierowane do innych placówek. Ustalono, że dyżury odbywały się w systemie siedmio -, ośmio - lub dwunastogodzinnym, tj. od godziny 7.00 do 15.00, od 8.00 do 20.00, od 12.00 lub 13.00 do 20.00, a dyżury nocne od 20.00 do 8.00.

W każdym miesiącu, niezależnie od liczby dzieci, zawsze na dyżurze dziennym do południa był co najmniej 1 wychowawca i pomoc wychowawcy, a w godzinach popołudniowych dwóch wychowawców i pomoc wychowawcy. Przy przekroczonym limicie obsada kadrowa była zwiększona, zwykle o jednego wychowawcę przed południem. Dyżury nocne były wypełniane zawsze przez wychowawcę lub przez pomoc wychowawcy i pielęgniarkę:

- styczeń – 15 razy dyżur był pełniony przez pomoc wychowawcy i pielęgniarkę;
- maj – 7 razy dyżur był pełniony przez pomoc wychowawcy i pielęgniarkę;
- październik – 7 razy dyżur był pełniony przez pomoc wychowawcy i pielęgniarkę;
- listopad – 7 razy dyżur był pełniony przez pomoc wychowawcy i pielęgniarkę;
- grudzień – wszystkie dyżury pełnił wychowawca.

Wobec powyższego, dyżuryienne wypełniane były zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia. Natomiast dyżury nocne z przekroczeniem zapisu § 11 ust. 2 rozporządzenia, ponieważ pomoc wychowawcy i pielęgniarka nie są wymienione w art. 98 ust. 1 ustawy wśród osób pracujących z dziećmi. Ustawodawca natomiast umieścił w tym katalogu stanowisko opiekuna dziecięcego, któremu ukończona szkoła przygotowująca do pracy w zawodzie pielęgniarki, daje uprawnienia do opieki nad dziećmi.

W myśl powyższego, w okresie objętym kontrolą nieprawidłowością było sprawowanie opieki nad dziećmi w porze nocnej przez osobę zatrudnioną na stanowisku pielęgniarki. W związku z tym należy w przyszłości zapobiegać takim sytuacjom. W miesiącu grudniu 2019 r. dyżury nocne pełnione były tylko przez osoby do tego uprawnione, zatem odstępuje się od wydania zalecenia w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 26-30)

Analiza przedstawionej podczas kontroli dokumentacji wykazała, że w Domu była przestrzegana norma § 16 rozporządzenia mówiąca o tym, iż wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci, z zastrzeżeniem przypadku jednego rodzeństwa, przebywającego w Placówce od trzech lat. Ich procesem wychowawczym kierował opiekun dziecięcy, co stanowi nieprawidłowość. W tej kwestii Dyrektor Placówki oświadczył, że: *„Małoletni od dnia przyjęcia do Placówki, tj. od 7.12.2016 r. byli pod opieką opiekunki dziecięcej, która zdobyła zaufanie dzieci, szczególnie starszego chłopca, dlatego podjęto decyzję, żeby kierowała procesem wychowawczym chłopców do wypisania ich z Placówki. Dzieci oczekują na decyzję sądu o przysposobieniu. W dniu 23.12.2019 r. zostaną wypisane na osobistą styczność do rodziny adopcyjnej. Zgodnie z ustaleniami, opiekunka dziecięca nie będzie pełnić obowiązków kierującej procesem wychowawczym”*. W trakcie działań pokontrolnych uzyskano informację, że ww. dzieci w dniu 20.12.2019 r. zostały skreślone z listy wychowanków. Wobec powyższego nie wydaje się zalecenia pokontrolnego w tym zakresie, ale uczula się, aby w przyszłości nie stosować podobnych praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 21, 31)

Zgodnie z zapisem § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej psycholog lub pedagog sporządza jego diagnozę psychofizyczną. Podczas kontroli stwierdzono, że w Placówce dokument ten opracowywali:

psycholog, pedagog i specjalista pracy z rodziną. Diagnozy zawierały obszary zgodne z § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia. Wskazano w nich braki oraz deficyty rozwojowe dzieci i zalecenia do pracy nad ich wyrównywaniem, a niektórym dzieciom zalecono uczestnictwo w „programie stymulacji psychoruchowej” opracowanym przez psychologa, neurologopedę i fizjoterapeutę.

(dowód: akta kontroli str. 32-33,38-39)

Z treści § 15 ust. 1 rozporządzenia wynika, że po sporządzeniu diagnozy, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, sporządza plan pomocy dziecku. W Placówce plany opracowywane (i jednocześnie modyfikowane) były co pół roku, podczas posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka, co wynika z § 15 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia. Osobami odpowiedzialnymi za ich przygotowanie byli wychowawcy (za wyjątkiem opisanym powyżej, w przypadku rodzeństwa chłopców, których procesem wychowawczym kierował opiekun dziecięcy). We wszystkich planach znajdowała się adnotacja o braku asystenta rodziny, sporządzona w oparciu o informację przekazaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu. Plany zawierały cel główny długoterminowy – jeden z czterech określonych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia: powrót do rodziny biologicznej, umieszczenie w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia oraz cele szczegółowe krótkoterminowe i długoterminowe, planowane w ich obrębie działania, analizę obszarów funkcjonowania dziecka, o których mowa w § 15 ust. 4 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str.34,38-39)

W Placówce, zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, dla każdego dziecka prowadzi się kartę pobytu zawierającą opis wskazanych obszarów, co w kontrolowanej jednostce zostało dopełnione. Stwierdzono jednak, że w kartach, w obszarze „współpraca placówki ze środowiskiem” odnoszono się tylko do kwestii współpracy z asystentem rodziny. Zaleca się, aby odnotowywać informacje dotyczące współpracy Placówki także z innymi jednostkami/podmiotami. Karty były uzupełniane co miesiąc, a w przypadku dzieci przyjętych interwencyjnie co dwa tygodnie.

(Dowód: akta kontroli str. 35-36,38-39)

Pracujący w Domu specjaliści – dwóch psychologów i pedagog – prowadzili wspólnie, (na jednym druku) dla każdego wychowanka arkusz badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. Był on systematycznie uzupełniany, raz lub więcej razy w miesiącu na podstawie obserwacji dziecka i podjętych z nim działań. W dokumentacji gromadzonej przez specjalistów znajdowały się także opinie psychologiczne, orzeczenia z poradni psychologiczno – pedagogicznych, formularze badań i testów przeprowadzonych z dzieckiem, opinie ze szkół, itp.

Zakres i tematyka prowadzonego wspomagania odnotowywane były, zgodnie z zapisem § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, w kartach udziału w zajęciach prowadzonych przez specjalistów: psychologów, pedagoga, neurologopedę, fizjoterapeuty.

Psycholodzy i pedagog na terenie Placówki prowadzili:

- zajęcia stymulacji rozwojowej z elementami Integracji Sensorycznej, wyrównywanie deficytów rozwojowych i edukacyjnych, zajęcia o charakterze edukacyjnym prowadzone przez psychologa – 9 dzieci na dzień kontroli (w okresie objętym kontrolą z 21 podopiecznymi);
- zajęcia stymulujące rozwój poznawczy, zajęcia: z elementami terapii ręki, ogólnorozwojowe, rozwijające kompetencje emocjonalne i społeczne, stymulujące mowę i komunikację, wyrównujące zaległości edukacyjne, rozmowy terapeutyczne, usprawniające motorykę małą i koordynację wzrokowo – słuchową prowadzone przez psychologa – 5 dzieci na dzień kontroli (w okresie objętym kontrolą z 14 podopiecznymi);
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla dzieci z trudnościami edukacyjnymi, zajęcia w oparciu o pedagogikę Montessori - prowadzone przez pedagoga – 7 dzieci na dzień kontroli (w sumie z 17 podopiecznymi);
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne „Montessori dla maluchów” dla dzieci w wieku przedszkolnym prowadzone przez pedagoga – 5 dzieci na dzień kontroli (w okresie objętym kontrolą z 9 dzieci);
- terapię pedagogiczną, w tym pomoc dydaktyczną, zajęcia wyrównawcze, korepetycje – 3 dzieci, zajęcia wychowawcze przeciw zagrożeniu niedostosowaniem społecznym, korygujące niewłaściwe postawy społeczne – 5 dzieci, zajęcia rekreacyjne, muzyczne, wyciszająco – relaksacyjne – 12 dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 58-64)

W okresie objętym kontrolą 33 dzieci uczestniczyło w indywidualnej fizjoterapii. Na dzień kontroli z tego typu wspomagania korzystały wszystkie dzieci umieszczone w Placówce, ze względu m.in. na zaburzenia chodu i postawy ciała, skoliozę, osłabione mięśnie postawy, opóźnienie rozwoju psychomotorycznego, zaburzenia rotacji kończyn.

Neurologopeda swoimi oddziaływaniami w okresie objętym kontrolą objął 26 spośród wszystkich 35 dzieci. Na dzień kontroli pracował z 10 podopiecznych. Prowadził z nimi zajęcia logopedyczne, z integracji sensorycznej oraz terapię neurologiczną. Wskazaniem do pracy specjalisty były występujące u dzieci dysfunkcje (m.in. niedosłuch, opóźniony rozwój mowy, zaburzony słuch fonematyczny, zaburzona integracja sensoryczna, upośledzenia umysłowe,

opóźnienia psychoruchowe, wady zgryzu). Również na terenie szkoły, do której uczęszczają dzieci, dwójka z nich uczestniczyła w terapii logopedycznej. *(dowód: akta kontroli str. 53-56)*

Podopieczni codziennie uczestniczyli także w prowadzonych przez wychowawców zajęciach: edukacyjnych, poznawczych, dydaktycznych, manipulacyjnych, konstrukcyjnych, muzycznych, ruchowych, wspierających, wyrównujących opóźnienia rozwojowe, cyklicznych zajęć kulinarnych i rekreacyjno – sportowych.

Równolegle wychowankowie korzystali ze wsparcia specjalistów spoza Placówki. Na dzień kontroli ośmioro z dziewięciorga dzieci uczęszczających do Szkoły, było na jej terenie poddawanych oddziaływaniom terapeutycznym w zajęciach z psychologiem (3 osoby), zajęciach socjoterapeutycznych (2 osoby), zajęciach wyrównawczych (2 osoby), zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych (2 osoby), kółku ortograficznym (1 osoba). W okresie objętym kontrolą jedno dziecko uczestniczyło w dogoterapii.

Wobec powyższego Placówka sprawowała opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach, zapewniała wychowankom rehabilitację i dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych, rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych, logopedycznych, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia i w art. 105 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 57,65 – 66,70)

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, placówka powinna umożliwić wychowankom dostęp do opieki zdrowotnej. W przypadku Placówki Nr IV o charakterze specjalistyczno – terapeutycznym ten obszar działania ma szczególne znaczenie, zważając na występujące u dzieci dysfunkcje - które także zadecydowały - że dzieci zostały umieszczone w tej Placówce. Z wyjaśnień Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że w Zespole zatrudniony jest lekarz pediatra, który sprawuje codzienną opieką medyczną nad dziećmi, a wspomagają go pełniące całodobową opiekę pielęgniarki oraz pielęgniarz. W okresie objętym kontrolą sześcioro dzieci posiadało orzeczenie o niepełnosprawności, a na dzień kontroli w Placówce było troje takich wychowanków. Każde dziecko po przyjęciu do Placówki było diagnozowane pod kątem stanu zdrowia, a następnie podlegało leczeniu według indywidualnych potrzeb i stwierdzonych przez lekarzy specjalistów dolegliwości. Wychowankowie objęci byli obowiązkowymi szczepieniami, badaniami wstępnymi, profilaktycznymi oraz związanymi z diagnostyką w trakcie choroby. Zapewniono wychowankom konsultacje u specjalistów: neuropsychiatry, stomatologa, ortodonta, neurologa, laryngologa, okulisty, chirurga, ortopedy, alergologa, endokrynologa, kardiologa, gastrologa i dermatologa.

Dzieci były zaopatrywane w produkty lecznicze oraz w wyroby medyczne, o których mowa w § 18 ust.1 pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia – czworgu zakupiono okulary, a jednemu aparat słuchowy. Podopieczni w rozmowach z kontrolującymi potwierdzili, że w przypadku zachorowania są konsultowani z lekarzem, chodzą do Przychodni, podawane są im leki.

Wobec powyższego stwierdzono, że zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 2 - 4 rozporządzenia, zapewniono dzieciom dostęp do opieki zdrowotnej na terenie Placówki i poza nią, w szerokim zakresie ich potrzeb indywidualnych oraz zaopatrywano w leki, wyroby medyczne, jeśli takie były wymagane. *(dowód: akta kontroli str.44-52 53-56)*

Na dzień kontroli ośmiu wychowanków, zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia, realizowało obowiązek szkolny w Szkole Podstawowej Nr 12. Pozostałe dzieci były w wieku przedszkolnym. W roku szkolnym 2018/19 jedno dziecko korzystało z nauczania indywidualnego. Wszyscy mieli zapewnioną pomoc w odrabianiu lekcji. Nauka własna, według obowiązującego planu dnia odbywała się codziennie po południu, a w dni wolne według potrzeb. W przygotowaniu dzieci do zajęć szkolnych uczestniczyli wychowawcy, wspomagani przez wolontariuszy, psychologów i pedagoga. Ponadto, część wychowawców posiadała uprawnienia do prowadzenia terapii pedagogicznej, w związku z czym dzieci na bieżąco, w trakcie prowadzonych przez tych pracowników dyżurów, miały zapewnioną specjalistyczną pomoc w zakresie pokonywania problemów szkolnych.

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia, placówka ma obowiązek zapewnić wychowankom zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Ustalono, że w Domu wszystkie dzieci uczęszczające do Szkoły Podstawowej Nr 12 były zaopatrywane w podręczniki przez tę instytucję. Przybory szkolne wydawano podopiecznym w dniu rozpoczęcia nauki oraz na początku drugiego semestru i uzupełniano je na bieżąco, co także potwierdziły rozmowy z dziećmi. *(dowód: akta kontroli str.67-69)*

W okresie objętym kontrolą żadne z dzieci nie przebywało w bursie lub internacie, w związku z tym Placówka nie ponosiła w tym zakresie kosztów, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 13 i pkt 14 rozporządzenia. Wychowankowie do szkół byli doprowadzani i odbierani przez osoby dorosłe, czasem korzystali z darmowego transportu komunikacji miejskiej. Najstarsi wychowankowie mieli możliwość samodzielnych powrotów ze szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 67-68)

Obowiązkiem placówki, zgodnie z § 18 ust.1 pkt 1 rozporządzenia, jest zapewnienie wychowankom wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia. Menu opracowywane było przez zatrudnionego w Zespole dietetyka. Posiłki

były zgodne z normami żywieniowymi przewidzianymi dla określonego wieku dzieci. W Zespole Placówek działa kuchnia, w której przygotowywane są wszystkie posiłki. W aneksie kuchennym Placówki, tj. miejscu, o którym mowa w § 18 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia, jedzenie jest rozdzielane, a czasami także przygotowywane (np. śniadania, kolacje, podwieczorki), w czym mogą współuczestniczyć wychowankowie. Również w ramach cyklicznych zajęć kulinarnych dzieci uczą się przygotowywać proste dania i poznają różne produkty – np. egzotyczne owoce, warzywa, przyprawy. Na podwieczorki zwykle są słodkie bułki, ciasta, owoce, kisiele, itp. W sumie w Domu jest pięć posiłków, oprócz wymienionych powyżej, także drugie śniadanie. W myśl § 18 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia, produkty żywnościowe są dostępne dla dzieci przez całą dobę, jednakże pod nadzorem wychowawcy. Podopieczni w rozmowach z kontrolującymi potwierdzili otrzymywanie różnorodnych potraw, drugich śniadań do szkoły, słodczy oraz ciągły dostęp do napojów i owoców, które są wystawione na blacie kuchennym w aneksie. Korzystanie z kuchni zawsze wymaga obecności osób dorosłych. Dzieci chwaliły jakość posiłków i potrafiły wymienić swoje ulubione potrawy. W okresie objętym kontrolą nie było w Placówce podopiecznych, którzy wymagaliby ze względów kulturowych czy religijnych specjalnej diety. Nie było także potrzeby zaopatrzenia podopiecznych w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, o których mowa § 18 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia. Wobec powyższego można przyjąć, że wyżywienie jest właściwie zbilansowane i dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci.

(dowód: akta kontroli str.40 -43)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, placówka opiekuńczo – wychowawcza powinna zapewnić dzieciom zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego. Podczas wizji lokalnej jednostki stwierdzono, że w pokojach podopiecznych znajdowały się przedmioty i sprzęty dostosowane do wieku oraz zainteresowań wychowanków. Były w nich zabawki, gry, przytulanki. Dodatkowo, w wyposażeniu świetlicy znajdowały się też zabawki oraz książki, puzzle, gry edukacyjne, pomoce dydaktyczne, przybory plastyczne i sprzęt RTV. Do dyspozycji dzieci był również sprzęt sportowy: rowery, hulajnogi, trampolina, rolki, łyżwy, piłki i bramki, a na podwórku plac zabaw. Ze względu na wiek dzieci, większość ich czasu wolnego zorganizowana była przez pracowników. Podopieczni uczestniczyli w wielu imprezach okolicznościowych na terenie Zespołu lub w wycieczkach i wyjściach poza Placówkę.

W okresie objętym kontrolą zostały zorganizowane uroczystości atrakcyjne i ważne dla dzieci: Mikołajki, Święta Bożego Narodzenia, Sylwester, bal karnawałowy, Dzień Kobiet, Święta Wielkanocne, święta majowe, Dzień Matki, Dzień Dziecka, Andrzejki. Ponadto zorganizowano

wiele wyjść rekreacyjnych, m.in.: do kin, teatrów, Hali Stulecia, Centrum Kultury Akademickiej, Muzeum Motoryzacji, Parku trampolin, do ZOO, Parku Staromiejskiego, na Jarmark Bożonarodzeniowy i wycieczek: na Wielką Sowę, do Zabrze, na grzybobranie do lasu. W okresie wakacji dzieci spędziły czas na koloniach we Wleniu (nad jeziorem), w Rewalu, a w okresie wiosennym i w zimie były w Dusznikach Zdroju.

Wybrani wychowankowie na terenie szkół uczestniczyli w zajęciach muzycznych - na kółku gitarowym i w zajęciach sportowych (SKS). Ponadto, niektórzy uczęszczali na treningi piłki nożnej do Klubu Spartan, brali udział w: turnieju piłki nożnej salezjańskiej organizacji sportowej SALOS, festynie sportowym zorganizowanym przez Radę Osiedlową i parafię, zajęciach rekreacyjnych organizowanych przez Duszpasterstwo Akademickie Redemptor, projekcie edukacyjnym Młodzieżowej Akademii Musicalowej. *(dowód: akta kontroli str.57, 71-73)*

Rozmowy indywidualne z podopiecznymi potwierdziły, że zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. a i lit. c rozporządzenia, dzieci były wyposażone w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku oraz środki higieny osobistej, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. Ubrania zakupione dla wychowanków odnotowywane były w księgach inwentarzowych. Zakupy odbywały się często w obecności dzieci, z wyłączeniem najmłodszych, aby mogły one decydować o ich wyborze. Garderobę uzupełniano na bieżąco. Dzieci, podczas rozmów z kontrolującymi, nie wносиły uwag co do odzieży oraz środków czystości. Zakupione i przekazane ubrania podobały się wychowankom.

(dowód: akta kontroli str. 74-78)

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim dzieciom kwotę pieniężną do własnego dysponowania. Jej wysokość nie powinna być niższa niż 1% i nie wyższa niż 8% kwoty odpowiadającej kwocie, o której stanowi art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Dokonując analizy przedstawionej podczas kontroli dokumentacji, tj. „Regulaminu kieszonkowego” oraz list wypłat ustalono, że kwota dla wychowanków to 11 zł dla pięcioletków, 30 zł dla dzieci w przedziale wiekowym od 7 do 15 lat i 50 zł dla dzieci powyżej 15 roku życia. Z racji wieku, część wychowanków nie potrafiła precyzyjnie określić w jakiej wysokości otrzymują kieszonkowe. Potwierdziły natomiast, że kupują sobie różne drobiazgi, jak np. słodycze czy zabawki w sklepach papierniczych. Wychowankowie, którzy potrafili się podpisać, kwitowali odbiór kieszonkowego na listach wypłat.

(dowód: akta kontroli str. 79-83)

Zgodnie z normą art. 100 ust. 4a ustawy, Dyrektor Placówki w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, winien złożyć do właściwego sądu wniosek o wszczęcie z urzędu postępowania o ponowne wydanie zarządzeń wobec dziecka.

W kontrolowanej jednostce regulacja ta dotyczyła jednego rodzeństwa, w sprawie którego na dzień kontroli toczyło się postępowanie o pozbawienie rodziców praw rodzicielskich. Termin rozprawy w tej kwestii wyznaczony został na 19 grudnia 2019 r. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej ponad 18 miesięcy, miały uregulowaną sytuację prawną i zostały zgłoszone do ośrodka adopcyjnego. *(dowód: akta kontroli str. 21,84)*

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w okresie objętym kontrolą w Placówce były zatrudnione osoby na stanowiskach:

- wychowawcy (w tym jeden koordynator wychowawca) – 6 osób;
- opiekunki dziecięcej – 1 osoba;
- pomocy wychowawcy – 2 osoby;

oraz obsługujący cały Zespół Placówek:

- specjaliści: pedagog, 2 psychologów, neurologopeda, fizjoterapeuta;
- personel medyczny – 1 lekarz, 4 pielęgniarki i 1 pielęgniarz.

Wszyscy posiadali stosowne kwalifikacje, w myśl art. 98 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 936 ze zm.) zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, centrach integracji społecznej oraz jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, i złożyli oświadczenia, o których stanowi art. 98 ust. 3 pkt 1 - 4 ustawy. Dyrektor Placówki zatrudniony na pełny etat posiadał kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy.

Stwierdzono także, że stanowisko „pomoc wychowawcy” nie jest ujęte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w katalogu osób pracujących z dziećmi w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, jak i w załączniku Nr 3 do ww. rozporządzenia. Osoby te nie sprawowały jednak bezpośredniej opieki nad dziećmi (wynika to z ich zakresu obowiązków), zostały zatrudnione w myśl art. 99 ust. 5 ustawy, jako osoby do obsługi.

(dowód: akta kontroli str. 85-90)

Przeprowadzony wywiad sterowany z wychowankami przebywającymi w Placówce miał na celu zweryfikowanie przestrzegania ich praw w zakresie ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, w tym naruszania nietykalności cielesnej. W rozmowie z inspektorami brało udział 4 podopiecznych (pozostali nie wyrazili zgody na rozmowę), a najmłodszych obserwowano podczas zabawy. Podopieczni byli otwarci w kontakcie, dzielili się swoimi uwagami, opiniami i przeżyciami z ostatnich dni. W rozmowach z kontrolującymi

opowiedzieli o panujących w Placówce zwyczajach, zasadach, stosowanych karach i otrzymywanych nagrodach. Obowiązki przydzielane dzieciom dotyczyły przede wszystkim nauki, pilnowania porządku w pokojach, przestrzegania higieny osobistej. W trakcie rozmowy wychowankowie potwierdzili, że podtrzymują kontakty osobiste z członkami rodzin, gdy są przez nich odwiedzani lub gdy idą na przepustki do domu rodzinnego. Mają także kontakt telefoniczny, głównie wtedy, gdy rodzina do nich dzwoni na telefon stacjonarny znajdujący się w Placówce. Wizyty rodziców są wyznaczone w określone dni i w określone godziny, a także ustalane indywidualnie. Wychowankowie, ze względu na wiek, nie korzystali z możliwości samodzielnych wyjść poza Placówkę, które zwykle odbywały się pod nadzorem wychowawców. Czasem, dla starszych dzieci dozwolone były samodzielne powroty ze szkoły. Wychowankowie czas wolny spędzali na zabawach w budynku lub na podwórku, grach, zajęciach z dorosłymi lub wyjściach/wycieczkach rekreacyjnych organizowanych przez Placówkę. Dzieci uczestniczyły w atrakcjach organizowanych na terenie szkół w postaci różnych imprez szkolnych, wyjazdów jednodniowych lub kilkudniowych wycieczek. Wychowankowie zaprzeczyli występowaniu przemocy wobec nich samych, ani nie byli świadkami przemocy stosowanej wobec innych. Potrafili wskazać osoby im najbliższe w Placówce, ulubionych kolegów i wychowawców. Potwierdzili udział w zajęciach ze specjalistami.

Wobec powyższego należy uznać, że prawa dziecka w Placówce były przestrzegane.

(dowód: akta kontroli str. 91-98)

W jednostce kontrolowanej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Jeden z pokoi mieszkalnych wychowanków był większy niż pięcioosobowy.
2. Placówka nie zapewniała dzieciom łazienek o standardzie wskazanym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (brak możliwości korzystania z łazienek w sposób intymny, wyposażenie pomieszczenia nie w pełni dostosowane do wieku dzieci).

W związku z tym wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Zapewnić wychowankom pokoje mieszkalne nie większe niż pięcioosobowe.
Podstawa prawna: § 18 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Termin realizacji: 30 kwietnia 2020 r.

2. Należy zapewnić dzieciom łazienki o odpowiednim standardzie.

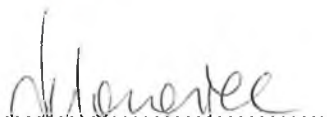
Podstawa prawna: § 18 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Termin realizacji: 30 kwietnia 2020 r.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.). Proszę w terminie do dnia **30 kwietnia 2020 roku** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danutę Zawillę
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej ...
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)